

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 20/2026**

Rīgā, 2026. gada 7. septembrī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2026. gada 26. augusta sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Toms Ostrovskis, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Raivis Spalvēns, Aleksandrs Mirlins, Kristers Pļešakovs un Olga Dragiļeva

konstatē:

[1] Biedrības valde 2026. gada 23. jūlijā saņēma Līgas un Arņa Rostoku (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzēji") iesniegumu (turpmāk tekstā – "Sūdzība") par SIA "Helio Media" (turpmāk tekstā – "Medijs") televīzijas kanāla "360" 17. jūnijā realitātes šova "Ģimene burkā" 65. epizodi (turpmāk tekstā – "Sižets") un tās reklāmu platformā "Facebook".

[2] Sūdzības iesniedzēji informē, ka 2026. gada 1. jūnijā ap 21.40 viņu lauku viensētā mājas iemītnieki jau bija devušies gulēt, jo darbadienu rīti sākas pirms pieciem rītā. Naktsmieru pārtraukušas suņu rejas pagalmā. Sūdzības iesniedzēji ieraudzījuši, ka virs viņu privātīpašuma zemu atrodas gaisa balons. Pagalmā iebraukusi balonu pavadošā automašīna un lūgusi atļaut nolaišanos tīrumā. Lai arī Sūdzības iesniedzēji sākotnēji nav piekrituši, jo tīrumā ir iesēti un uzdīguši lauksaimniecības kultūraugi, kuru izbrādāšana nestu zaudējumus, tomēr beigās piekrituši, lai balons nolaižas un bez kavēšanās tiek sagatavots aiztransportēšanai. No "neērtību" atlīdzības 50 eiro apmērā Sūdzības iesniedzēji atteikušies. Vienlaicīgi arī blakus īpašumā pie daudzdzīvokļu mājas (kur raidījuma beigās redzama darbība) nolaidies otrs gaisa balons.

2026. gada 16. jūnijā platformā "Facebook" Sūdzības iesniedzēji pamanījuši raidījuma "Ģimene burkā" reklāmas rullīti, kur Kohu ģimenes pārstāvis sižetu sāk apmēram ar šādu tekstu "Ko jūs darītu..., nikns saimnieks". Sūdzības iesniedzēji šāda saturs raidījumus neskatās, taču atpazīnuši savu pagalmu, tāpēc sākuši pētīt sižetu un atklājuši, ka pēc balona nolaišanās, nesaskaņojot ne ar īpašnieku, ne nekustamajā īpašumā dzīvojošām personām, viņu īpašumā ir notikusi realitātes šova "Ģimene burkā" filmēšana. Sižeta veidotāji ir filmējuši un atrādījuši televīzijā un sociālo mediju reklāmas rullīšos Sūdzības iesniedzēju mājas pagalmu, ēkas, automašīnu bez informēšanas un Sūdzības iesniedzēju piekrišanas. Sūdzības iesniedzēju identifikāciju veicina arī gaisa balonu nolaišanās tradīcijas – klientus "kronē" ar apzīmējumu mājas vārdā, un tas redzams arī Sižetā. Turklāt Sižeta saturs liecinot par Sūdzības iesniedzēju cieņas un goda aizskaršanu.

Uzzinot, ka šis gaisa balona lidojums nebija tikai privāts komerciālais, bet šova veidots un publiskots medijos, Sūdzības iesniedzēji sazinājušies ar gaisa balonu piloti, kura paskaidroja, ka nolaisties viņa varēja – to traktējot kā ārkārtas nolaišanos, bet par filmēšanu viņa neatbildot. Sūdzības iesniedzēji lūguši nodot ziņu filmēšanas grupai, lai sazinās ar viņiem. Nedēļas laikā televīzijas pārstāvji ar Sūdzības iesniedzēju nav sazinājušies. Sūdzības iesniedzēji uzskata, ka juridiskās personas rīcības rezultātā (nesaskaņota filmēšana un publicēšana) ir pārkāpts viņu privātums un notikusi arī cieņas un goda aizskaršana.

[3] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[4] Atbildes vēstulē Medijs norāda, ka ir lūdzis un saņēmis Raidījuma producentu skaidrojumu par minētajiem apstākļiem, un informē Biedrību par sekojošo. Raidījuma ražošanas procesā producenti filmēja sižetu, kurā raidījuma dalībnieki devās lidojumā ar gaisa balonu un lidojuma noslēgumā

gaiss balons nosēdās privātīpašumā. Drošības apsvērumu dēļ gaisa baloniem ir tiesības veikt nosēšanas jebkurā nosēšanās piemērotā vietā, un to nav iespējams noteikt iepriekš. Tāpat producenti skaidrojuši, ka Sižetā nav redzams privātīpašuma īpašnieks, nav dzirdama viņa balss, netiek minēts īpašuma nosaukums, netiek atklāta adrese vai cita identificējoša informācija par privātīpašumu, nav norādīta tā lokācija kartogrāfiski, nav norādīti privātīpašumā esošo auto reģistrācijas numuri, izņemot raidījuma ražošanā iesaistīto personu auto reģistrācijas numuri un kopumā sižets nav veidots par konkrēto privātīpašumu vai tā īpašnieku, bet gan par raidījuma dalībnieku pieredzi gaisa balona lidojumā.

[5] Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Sižetu un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:

[6] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un vērtēt Sižeta atbilstību likumu normām. Biedrības Ētikas padome Sižetu un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[7] Iepazīstoties ar Sižetu, Ētikas padome secina, ka Sižeta veidotājiem ir problēmas ar darba caurskatāmību – iesaistītajām pusēm godīgi izstāstīt par savu darbu un tā mērķiem un saņemt nepieciešamo piekrišanu. Šova filmēšana privātīpašumā notikusi bez sabiedriski nozīmīga mērķa, nebrīdinot tā īpašniekus un iedzīvotājus un nesaņemot piekrišanu. Sižetā atrādītas īpašuma mājas un sēta. Pretēji Medija apgalvotajam, Sižetā vairākkārtīgi izcelts māju nosaukums. Paši māju saimnieki ir vērtēti ar noniecinošiem apzīmējumiem un izsmieti, lai arī šādi vērtējumi konkrētajā situācijā ir pilnīgi nevietā. Attiecīgo raidījuma fragmentu izmantošana reklāmās negatīvo efektu tikai pastiprina. Notikušais liecina, ka Sūdzības iesniedzēji, pašiem to neapzinoties, ir padarīti par televīzijas šova dalībniekiem, bet Sižeta veidotāji nav ievērojuši nepieciešamo godprātību un cieņu.

[8] Ievērojot secināto Toms Ostrovskis, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Anda Rožukalne, Kristers Pļešakovs, Aleksandrs Mirlins, Raivis Spalvēns, Olga Dragiļeva un Andrejs Mēters balso, ka Medijs ir pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksa punktā noteiktos godprātības un cieņas principus.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā ir konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa 4.1. (Godprātība) un 4.7. (Cieņa) pārkāpumi.
2. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.